

Tauw

QuickScan wandelpad RWS-strook Strijkviertel te Utrecht

8 maart 2021

Verantwoording

Titel	QuickScan wandelpad RWS-strook Strijkviertel te Utrecht
Opdrachtgever	Gemeente Utrecht, Ontwikkelorganisatie Ruimte
Projectleider	██████████
Auteur(s)	██
Tweede lezer	██████████
Uitvoering inspectiewerk	██████████
Projectnummer	1270472
Aantal pagina's	19
Datum	8 maart 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wnb	4
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Beoogde ontwikkeling	7
3	Beschermde houtopstanden	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Toetsing Wet Natuurbescherming	8
3.3	Conclusie en vervolg	8
4	Soortenbescherming	8
4.1	Beschermingsregime en bepalingen	8
4.2	Vrijstellingen	8
4.3	Zorgplicht	9
4.4	Literatuuronderzoek	10
4.5	Effecten	11
4.5.1	Flora	11
4.5.2	Grondgebonden zoogdieren	11
4.6	Vleermuizen	12
4.6.1	Broedvogels	13
4.6.2	Amfibieën en reptielen	14
4.6.3	Vissen	16
4.7	Vlinders, libellen en overige ongewervelden	16
5	Conclusies en aanbevelingen	17
6	Literatuur	18

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van Gemeente Utrecht heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming (Wnb). Gemeente Utrecht is voornemens om werkzaamheden uit te gaan voeren aan de RWS-strook Strijkviertel in Utrecht. Het voornemen is om een wandelpad door het terrein aan te leggen. De exacte ligging van het wandelpad is nog niet bekend. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend. In de rapportage worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen “Wnb”) in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie tot dan bestaande wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet.

Het beschermingsregime gaat uit van het “nee, tenzij-principe”. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Utrecht is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

De gebieden- en soortenbescherming zijn onderdelen waarop getoetst moet worden. Voor de bescherming van gebieden is toetsing aan Natura 2000-doelen van belang. Gebiedsbescherming wordt ook gewaarborgd onder de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). Daarom is het NNN (Natuurnetwerk Nederland) ook van toepassing.

Het gebied ligt niet binnen beschermde natuurgebieden zoals het NNN of Natura 2000. Het plangebied ligt op meer dan negen kilometer van meerdere Natura 2000-gebieden. Omdat de afstand tot deze beschermde gebieden vrij groot is, en de ingreep lokaal van aarde beperkt in omvang, wordt een negatief effect als gevolg van stikstofdepositie niet verwacht. Overige effecten (zoals geluid e.d.) op deze afstand zijn uitgesloten. De bescherming van houtopstanden is van belang, omdat er bomen worden gekapt. Vanwege het (mogelijk) voorkomen van beschermde

soorten is ook aan soortbescherming getoetst. Aanvullend is rekening gehouden met de Utrechtse soortenlijst (Gemeente Utrecht, 2018).

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden of houtopstanden is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook hoofdstuk 6)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van TAUW (www.tauw.nl/natuurkaart)
- Uitgevoerd onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van Polder Strijkviertel (TAUW, 2020)
- Een oriënterend veldbezoek op 13 mei 2020

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten en gebieden in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals holen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten). Tijdens het oriënterende veldbezoek is tevens gezocht naar de mogelijke broedlocatie van buizerd die tijdens vorige bezoeken regelmatig boven het plangebied is waargenomen. Daarnaast is ook gekeken naar mogelijke nestplekken van ransuilen in het bosperceel. De Utrechtse soorten zijn in het hoofdstuk Soortbescherming meegenomen.

1.5 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de aanwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

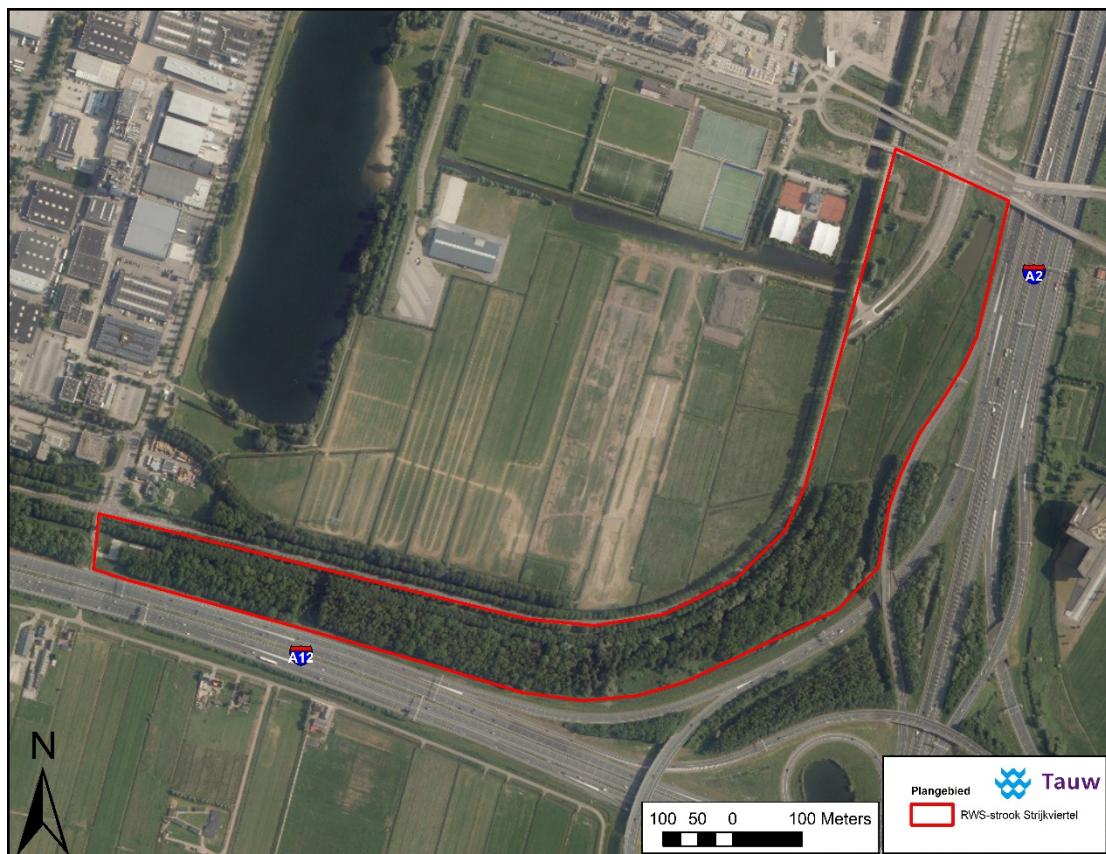
2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. Het gaat om een bosperceel op de grens van de wijk 'De Meern' aan de westzijde van de stad Utrecht, liggend in de noordwestelijke oksel van de het knooppunt Oudenrijn (A12/A2). Het plangebied ligt in een 'bocht' om de zuidoostkant van het recreatiegebied 'Strijkviertel'. De twee gebieden worden gescheiden door de C.H. Letschertweg (N198). Aan de westzijde van het plangebied is een hondenkennel gevestigd. Het gehele plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 20 hectare waarvan ongeveer 13 hectare uit houtopstand bestaat.

Figuur 2.2 geeft een sfeerimpressie van het gebied. Het plangebied bestaat voornamelijk uit een langgerekt bosperceel met daarin een netwerk van smalle ondiepe watergangen, greppels en wat grasland met braamstruiken en een paar sloten aan noordoostzijde. Het bomenbestand in het bosperceel bestaat uit zwarte els, gewone es, prunus, zomereik, lijsterbes, (knot-)wilg en populier. De oudste bomen zijn tussen de 40 en 50 jaar oud maar het grootste deel van de volwassen bomen is rond de 30 jaar oud. Het bosperceel heeft een sterk verwilderd karakter met veel dood hout (omgevallen bomen). Door de diverse sloten, braamstruiken en de vele brandnetels zijn sommige delen van het plangebied slecht toegankelijk.

Tussen polder Strijkviertel en het plangebied, aan weerskanten van de C.H. Letschertweg (N198), staan twee lange lanen gewone essen van 30 – 40 jaar oud. In de noordoosthoek van het plangebied staat nog een korte laan zomereiken van 30 – 40 jaar oud.

Op het terrein van de hondenkennel aan de noordwestkant van het plangebied staat een laag gebouwtje met een metalen constructie. De buitenzijde van het gebouw is opgebouwd uit metalen (aluminium) beplating.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd)

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

De gemeente Utrecht voornemens een wandelpad door het terrein aan te leggen. De exacte ligging van het wandelpad is nog niet bekend. Ingrepen waar in deze toetsing rekening mee is gehouden zijn:

- Kappen van bomen
- Aanleg van dammen en/of bruggen in/over watergangen
- Aanleg van een wandelpad
- Geen aanleg van kunstmatige lichtbronnen
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen en machines in de aanlegfase
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van wandelaars in de gebruiksfase

3 Beschermde houtopstanden

3.1 Inleiding

Het onderdeel houtopstanden in de Wnb bevat regels ter bescherming van houtopstanden, waarmee wordt bijgedragen aan de instandhouding van het Nederlandse bosareaal. Het is van toepassing op 'houtopstanden' buiten de 'bebouwde kom boswet'. Het is niet toegestaan een houtopstand te vellen zonder voorafgaande melding aan het bevoegd gezag. Ook geldt de verplichting om geveld bomen te herplanten (herplantplicht). Binnen de 'bebouwde kom Boswet' worden regels gesteld in de APV van gemeenten, bv. in een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen. De APV kan ook buiten de bebouwde kom boswet van toepassing zijn.

3.2 Toetsing Wet Natuurbescherming

Het onderdeel houtopstanden geldt voor houtopstanden buiten de bebouwde kom boswet met een oppervlakte > 0,1 ha en voor bomenrijen > 20 bomen (geteld over het totaal aantal rijen). In het plangebied is een beschermde houtopstand aanwezig zoals bedoeld onder de Wnb. Het plangebied is namelijk (gedeeltelijk) gelegen buiten de bebouwde kom boswet. Daarbij is het bosperceel met een oppervlakte van ongeveer 12 hectare groter dan 0,1 hectare en staan er binnen het plangebied (langs de C.H. Letschertweg, N198) rijen bomen met meer dan 20 bomen.

3.3 Conclusie en vervolg

Voor het kappen van (delen van) het bosperceel is een melding nodig bij het bevoegd gezag (provincie Utrecht). Bij deze melding is een boominventarisatie nodig waarin het aantal, soort, stamdiameter en conditie van de bomen wordt gedocumenteerd. Bevoegd gezag kan herplant van de gevelde bomen eisen. Mogelijk is er volgens het gemeentelijk beleid ook nog een kapvergunning nodig, maar die beoordeling valt buiten de scope van deze quickscan.

4 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of beschermde plant- en diersoorten door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is.

4.1 Beschermingsregime en bepalingen

In de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de vogelrichtlijn
- Dieren en planten: het gaat hier om alle inheemse dieren en planten. Ze zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: het gaat hier om de soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime is bepaald welke verboden er gelden en onder welke voorwaarden ontheffing, vergunning of vrijstelling kan worden verleend door het bevoegd gezag. De bepalingen zijn samengevat in tabel 4.1. De bepalingen voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen versturende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

4.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren vrijgesteld onder de categorie "Nationale soorten", zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Utrecht heeft bevoegdheid om bij verordening deze soorten te beschermen via artikel 3.10. Dit betekent dat een

mogelijk een ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 4.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb

	A	B	C	D	E
Verbodsbepaling	Vogels Vrl	Dieren Hrl/ Bonn/Bern	Planten Hrl/ Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of –Vrl- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming

Oranje

verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet

Rood

verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet.

4.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is daarnaast van toepassing op beschermde gebieden.

4.4 Literatuuronderzoek

In tabel 4.2 zijn soorten opgenomen die op basis van verspreidingsgegevens in of in de nabijheid van het plangebied voor kunnen komen. In de paragrafen hieronder is uitgewerkt of deze soorten op basis van eerder uitgevoerde onderzoeken, gegevens uit de NDFF en/of op basis van terreinkenmerken daadwerkelijk in het plangebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Er kunnen op basis van globale verspreidingsgegevens meer grondgebonden zoogdieren voorkomen.

Tabel 4.2 Soorten in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Flora	Groot spiegelklokje, ruw pazelzaad, stijve wolfsmelk (artikel 3.10). <u>Utrechtse soorten:</u> aardakker, akkerklokje, bijenorchtis, brede lathyrus, brede wespenorchis, distelbremraap, dotterbloem, fijn venushaar, gele helmbloem, grasklokje, grote kaardenbol, grote kattenstaart, grote keverorchis, grote wederik, hondskruid, klein glaskruid, kruisbladgentiaan, maretak, moeraswespenorchis, prachtklokje, rapunzelklokje, rietorchis, ruig klokje, slanke sleutelbloem, steenbreekvaren, stengelloze sleutelbloem, stengelomvattend havikskruid, tongvaren, veldlathyrus, veldsalie, vleeskleurige orchis, waterdrieblad, wilde marjolein, wilde reseda, winterheliotroop, wouw, zomerklokje, zwanenbloem, zwartblauwe rapunzel, zwartsteel
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, steenmarter, eekhoorn, waterspitsmuis (artikel 3.10)
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis, franjestaart (artikel 3.5).
Vogels	Diverse soorten <u>Utrechtse soorten:</u> blauwborst, kleine karekiet, merel, tijtjaf, roerdomp
Vogels jaarrond beschermd	Ooievaar, wespandief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, slechtvalk, ransuil, kerkuil, steenuil, roek, gierzwaluw, huismus (artikel 3.5).
Amfibieën en reptielen	Vroedmeesterpad, rugstreeppad, poelkikker, heikikker, kamsalamander (allen artikel 3.5), alpenwatersalamander, ringslang (artikel 3.10).
Vissen	Grote modderkruiper (artikel 3.10). <u>Utrechtse soorten:</u> bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Gevlekte witsnuitlibel, platte schijfhoren (artikel 3.5).

4.5 Effecten

4.5.1 Flora

Groot spiegelklokje staat op open, zonnige, vochtige, stikstofarme en voedselarme bodems. Ruw parelzaad en stijve wolfsmelk staan groeit ook alleen op deze voedselarme bodems. Het plangebied ligt op de rand van bemest grasland met een relatief hoge grondwaterstand. De vegetatie ter plaatse bevestigt deze omstandigheden. Er groeien immers grote braamstruwelen en het perceel is overwoekerd met brandnetel, dit duidt op een verstoorde en zeer voedselrijke bodem. Ecologisch onderzoek naar beschermde flora dat is uitgevoerd in de naastgelegen polder Strijkviertel duidde ook op een behoorlijk voedselrijk habitat (TAUW, 2020). Negatief effect op groot spiegelklokje, ruw parelzaad en stijve wolfsmelk is uitgesloten.

Utrechtse soorten

In de naastgelegen Polder Strijkviertel is bij nader onderzoek (TAUW, 2020) zwanenbloem aangetroffen. Het voorkomen van zwanenbloem en diverse andere Utrechtse soorten zoals rietorchis is niet met zekerheid uitgesloten. Nader onderzoek is nodig. Gezien de lokale aard en beperkte omvang van de ingreep is het aannemelijk dat er voldoende groeiplaatsen behouden blijven. Vervolgstappen zijn niet nodig.

4.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Boom- en steenmarters komen voor binnen de gemeentegrenzen van Utrecht en zijn in de omgeving van het plangebied waargenomen (NDFF, 2020). Mogelijk bevinden er verblijfplaatsen van boom- en/of steenmarter binnen het plangebied.

Eekhoorns komen voor binnen de gemeentegrenzen van Utrecht. De populatie bevindt zich voornamelijk aan de noordoostkant van de stad. Het plangebied biedt wel mogelijkheden voor deze soort, de aanwezigheid van en daarmee een negatief effect op eekhoorn kan niet worden uitgesloten.

Waterspitsmuis komt voor langs schoon, niet te voedselrijk, stromend en stilstaand water met behoorlijk ontwikkelde (oever-)vegetatie. Het noordelijke deel van het plangebied voorziet in enige mate in dit habitat. Het plangebied ligt echter geïsoleerd tussen drukke infrastructuur en in de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend. Uit nader onderzoek (Wansink, 2011) blijkt dat waterspitsmuis niet in de naastgelegen Polder Strijkviertel aanwezig is. Daarmee is de aanwezigheid en daarmee een negatief effect op waterspitsmuis uitgesloten.

Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging van verblijfplaatsen van boommarter en steenmarter tot gevolg. Gezien de lokale aard en beperkte omvang van het voornemen blijft er voldoende leefgebied aanwezig om eventueel aanwezige populaties duurzaam in stand te houden. Omdat er altijd voldoende alternatieven zijn om negatieve effecten te voorkomen kan waarschijnlijk geen ontheffing worden verleend. Daarom adviseren we om het tracé onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog te controleren en waar nodig aan te passen zodat verblijfplaatsen met

zekerheid niet worden aangetast. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing is dan niet nodig.

4.6 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn drie typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen. Uit onderzoek dat in 2011 en 2012 is uitgevoerd blijkt dat in de directe omgeving gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis gebruik maken van het gebied. Dit gaat met name om de recreatieplas ten noordwesten van het plangebied waar gefoerageerd wordt.

Foerageergebied en vliegroute

De open graslanden ten noordoosten van het plangebied worden mogelijk gebruikt als foerageergebied. De laanbomen naast de C.H. Letschertweg langs de noordkant van het plangebied worden mogelijk gebruikt als vliegroute en foerageergebied, hetzelfde geldt voor de bredere sloten binnen het bosperceel. De zuidelijk bosrand, tussen het bosperceel en de A12, wordt mogelijk gebruikt als vliegroute en foerageergebied, alhoewel de lichtverstoring van de snelweg dit onwaarschijnlijk maakt. Een negatief effect op foerageergebied en op vliegroutes van vleermuizen is uitgesloten. De ingreep is lokaal van aard en beperkt in omvang. Vleermuizen gebruiken bospaden juist als vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen

Er zijn geen gebouwen aanwezig binnen het plangebied die in geschikte verblijfplaatsen voorzien voor gebouwbewonende vleermuizen. In het bosperceel staan diverse bomen met boomholtes die mogelijk geschikt zijn voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. De bomen zijn van een dermate leeftijd dat ze kunnen voorzien in verblijfplaatsen in de zomer en winter en kunnen dienen als kraamverblijfplaats voor diverse soorten.

Tabel 4.3 geeft de soorten en functies weer die op basis van de habitat en voorgaand onderzoek niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging van verblijfplaatsen en/of leefgebied van diverse soorten tot gevolg. Omdat er altijd voldoende alternatieven zijn om negatieve effecten te voorkomen kan waarschijnlijk geen ontheffing worden verleend.

Daarom adviseren we om het tracé onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog te controleren en waar nodig aan te passen zodat verblijfplaatsen met zekerheid niet worden aangetast. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing is dan niet nodig. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing is dan niet nodig.

Tabel 4.3 Mogelijk aanwezige soortfunctiecombinaties in het plangebied

Functie van plangebied	
Kraamkolonie in bomen	Gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis
Zomerverblijfplaats in bomen	Gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis
Paarverblijfplaats in bomen	Ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis
Winterverblijfplaats in bomen	Ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis
Foerageergebied	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis, franjestaart
Vliegroute	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis, franjestaart

4.6.1 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Verblijfplaatsen van kerkuil en steenuil worden op basis van terreinkenmerken alleen ten zuiden van de A12 verwacht. Tijdens eerdere uitgevoerde onderzoeken (TAUW, 2011) zijn ook geen verblijfplaatsen van deze soorten aangetroffen. De functionele leefomgeving van steenuil beperkt zich tot een straal van ongeveer 200 meter rond zijn verblijfplaats. Dat het plangebied door steenuil als leefgebied wordt gebruikt is daarom uitgesloten. Kerkuil heeft een grotere actieradius dan steenuil, maar ten zuiden van de A12 blijft meer dan voldoende leefgebied voor kerkuilen behouden.

Geschikte nestlocaties voor huismus en gierzwaluw zijn niet binnen de invloedssfeer van het voornemen aanwezig. Dat het plangebied door huismus als leefgebied wordt gebruikt is uitgesloten.

De aanwezige hoogspanningsmasten vormen in theorie geschikte nestlocaties voor slechtvalk maar ook voor boomvalk, buizerd en ooievaar. In 2019 heeft een ecooloog van TAUW een jagende slechtvalk in het plangebied waargenomen. In opgaand groen rond de graslandpercelen kunnen in theorie buizerd, havik, sperwer, boomvalk, ransuil en roek broeden. Kolonies van roeken zijn goed bekend in Utrecht en bevinden zich buiten het plangebied (TAUW, 2011). Tijdens het veldbezoek op 13 mei 2020 zijn geen waarnemingen gedaan van roek, havik, sperwer, boomvalk of ransuil. Buizerd is wel waargenomen tijdens het veldbezoek. Van ransuil en buizerd zijn in 2011 nesten in de nabijheid van het plangebied aangetroffen op enige afstand van het plangebied. Deze nestbomen zijn destijds echter verwijderd in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. Mogelijk hebben deze soorten zich verplaatst. Er zijn tijdens eerdere veldbezoeken (TAUW, 2020) waarnemingen gedaan van een buizerd boven het plangebied. Ook is ransuil met jongen waargenomen. Er is gericht gezocht naar de horst van deze buizerd binnen het plangebied maar

deze is niet gevonden. Omdat het plangebied onoverzichtelijk en ontoegankelijk is kan niet worden uitgesloten dat er een nest aanwezig is. Er zijn wel een aantal nesten van zwarte kraaien gevonden, die mogelijk gebruikt worden door soorten zoals ransuil en boomvalk. Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging en/of verstering van jaarrond beschermde nestplaatsen van buizerd, havik, sperwer, boomvalk en ransuil tot gevolg. Omdat er altijd voldoende alternatieven zijn om negatieve effecten te voorkomen kan waarschijnlijk geen ontheffing worden verleend. Daarom adviseren we om het tracé onder begeleiding van een ter zake kundig ecoloog te controleren en waar nodig aan te passen zodat nesten met zekerheid niet worden aangetast. Omdat het bosperceel relatief smal is, moet het wandelpad ter hoogte van een eventueel jaarrond beschermd nest mogelijk deels langs de rand van het bosperceel lopen. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing is dan niet nodig.

Vogels (inventarisatie gewenst)

De nesten van vogels in deze categorie zijn alleen jaarrond beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen. In het plangebied komen geen soorten voor waarvoor dit geldt.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van deze soorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. In het plangebied broeden diverse vogelsoorten. De volgende negatieve effecten zijn niet uitgesloten: het opzettelijk verstoren, vernielen of beschadigen van nesten zoals beschreven in artikel 3.1 in de Wnb.

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart t/m juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringsvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

Utrechtse soorten

In en in de omgeving van het plangebied kunnen blauwborst, merel en tjiftjaf broeden. Kleine karekiet broedt in rietstroken langs het water en deze zijn binnen het plangebied afwezig. Tijdens het verkennend veldbezoek zijn er binnen het plangebied enkele territoria van tjiftjaf vastgesteld. Er blijft voldoende broedhabitat voor merel en tjiftjaf behouden. Vervolgstappen zijn niet nodig.

4.6.2 Amfibieën en reptielen

Enkele planten en dieren komen oorspronkelijk niet voor in Utrecht en hun aanwezigheid is terug te voeren op verwildering, uitzetting of transport met de mens. Vroedmeesterpad is hier een voorbeeld van (Gemeente Utrecht, 2013). Met vroedmeesterpad wordt daarom in dit onderzoek geen rekening gehouden.

Rugstreeppad komt voor in veenweidepolders, uiterwaarden en op de zandgronden. In de NDFF staan ook enkele waarnemingen ten westen van de A27 aan de noordkant van Utrecht en ten zuiden van de A12. Vanuit deze locaties kunnen rugstreeppadden gezien de afstand tot het plangebied en tussenliggende barrières het plangebied onmogelijk bereiken. Op dit moment voorziet het plangebied in geschikt habitat voor rugstreeppad. De soort komt voor in (sloten in) grasland met agrarische functie. Er zijn in het voorjaar ondiepe waterhoudende greppels aanwezig die in geschikte voortplantingsplaatsen voorzien. Tijdens nader onderzoek dat in 2018 is uitgevoerd nabij de parkeerplaatsen aan de westkant van het plangebied zijn geen rugstreeppadden aangetroffen (Ruimte voor Advies, 2018; Ruimte voor Advies, 2019). Gezien de geïsoleerde ligging van het plangebied in een druk wegennet en de dichte begroeiing is het plangebied ongeschikt voor rugstreeppad. Dat rugstreeppad voorkomt in het plangebied kan worden uitgesloten.

Heikikker, poelkikker en kamsalamander en alpenwatersalamander komen in de omgeving van Utrecht zowel in polders op kleigrond als op zandgrond voor (Gemeente Utrecht, 2013). Heikikker is een soort die erg kritisch is ten aanzien van zijn habitat. De habitat waar de heikikker wordt aangetroffen is in grote lijnen te kenschetsen als schraal, ietwat ruig en vochtig. De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren (vennen en hoogveenputten, in de landschapstypen bos, heide en hoogveen) en oevers moeten goed begroeid zijn. Tijdens nader onderzoek dat in 2018 is uitgevoerd nabij de parkeerplaatsen aan de westkant van het plangebied zijn geen heikikkers aangetroffen (Ruimte voor Advies, 2018; Ruimte voor Advies, 2019). Heikikkers en poelkikkers komen vrijwel niet voor langs infrastructuur en agrarisch gebied (BIJ12, 2017), dat de heikikker en poelkikker in het plangebied voorkomt kan worden uitgesloten. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen (BIJ12, 2017), het plangebied voorziet in dat habitat en de aanwezigheid van kamsalamander kan niet worden uitgesloten Alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen, het plangebied voorziet hier niet in en de aanwezigheid van alpenwatersalamander kan worden uitgesloten. Ringslang is een reptiel die gebonden is aan waterrijke habitats. Het plangebied is waterrijk en er is voor ringslang voldoende dekking aanwezig. Het plangebied ligt echter door het Amsterdam-Rijnkanaal, snelwegen en stedelijk gebied geïsoleerd van populaties in de omgeving. Die zijn vooral aan de oostkant van de stad Utrecht en in Amelisweerd ten oosten van Utrecht aanwezig. Dat ringslang in het plangebied voorkomt is uitgesloten.

Dat kamsalamander in het plangebied voorkomen is niet met zekerheid uitgesloten. Dat algemeen voorkomende soorten zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander in de (oevers van) de watergangen in het plangebied voorkomen is aannemelijk. Gezien de lokale aard en beperkte omvang van het voornemen kan het doden en/of verwonden van exemplaren en het aantasten van leefgebied door maatregelen (in het kader van de zorgplicht) te treffen worden voorkomen. Nader onderzoek is niet nodig.

4.6.3 Vissen

Het is bekend dat grote modderkruiper in polder Strijkviertel voorkomt (Gemeente Utrecht, 2013; NDFF; TAUW, 2011). Bij nader onderzoek in 2011 is aangenomen dat de populatie in 2011 uit ongeveer 76 dieren bestond (TAUW, 2011). Hoewel de situatie voor grote modderkruiper niet ideaal is kan gezien de korte afstand tot het plangebied niet uitgesloten worden dat grote modderkruiper in het plangebied voorkomt. Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging van leefgebied van grote modderkruiper tot gevolg. Ook kunnen exemplaren worden gedood of verwond door de werkzaamheden. Gezien de lokale aard en beperkte omvang van het voornemen kan het doden en/of verwonden van exemplaren en het aantasten van leefgebied door maatregelen (in het kader van de zorgplicht) te treffen worden voorkomen. Nader onderzoek is niet nodig.

Utrechtse soorten

Gezien de habitat is het aannemelijk dat bittervoorn en kleine modderkruiper in het plangebied voorkomen. Kleine modderkruiper is in 2011 aan de hand van nader onderzoek (TAUW, 2011) vastgesteld in het naastgelegen gebied Polder Strijkviertel. Bij dat onderzoek is bittervoorn niet aangetroffen. Voor rivieronderpad ontbreekt het in het plangebied aan hard substraat en/of stromend water.

Het voornemen heeft mogelijk de vernietiging van leefgebied van bittervoorn en kleine modderkruiper tot gevolg. Gezien de lokale aard en beperkte omvang van het voornemen kan het doden en/of verwonden van exemplaren en het aantasten van leefgebied door maatregelen (in het kader van de zorgplicht) te treffen worden voorkomen. Vervolgstappen zijn niet nodig.

4.7 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

De meest nabijgelegen vindplaatsen van platte schijfhoren bevinden zich volgens de NDFF uitsluitend in de Maarsseveenseplassen en Loosdrechtse plassen. De watergangen in het plangebied zijn niet geschikt voor platte schijfhoren. Platte schijfhoren komt voor in ondiepe watergangen met een uitbundige oever- en onderwatervegetatie. De watergangen in en nabij het bosperceel voldoen niet aan deze eisen door bladinvallende schaduwwerking. De watergangen in grasland aan de noordoost kant van het plangebied zijn te diep en te open en de waterkwaliteit is onvoldoende hoog door afvloeiing van water van omliggende infrastructuur. Daarnaast is bij nader onderzoek in de naastgelegen en veel geschiktere Polder Strijkviertel geen platte schijfhoren aangetroffen. Gevlekte witsnuitlibel komt voor in laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. De soort is echter mobiel en duikt op allerlei nieuwe plekken op. Zo zijn er ook waarnemingen bekend binnen de gemeentegrenzen van Utrecht. In het plangebied is echter geen geschikt habitat voor gevlekte witsnuitlibel aangetroffen.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Gemeente Utrecht heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming voor de herontwikkeling van een strook bos tussen de Strijkviertelpolder en de A12 en A2 aan de westkant van Utrecht. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wnb.

Gebiedsbescherming

De beoogde ontwikkeling is niet strijdig met de Wnb op het onderdeel gebiedsbescherming. Het plangebied ligt niet binnen beschermde natuurgebieden zoals het NNN of Natura 2000. Het plangebied ligt op meer dan negen kilometer van meerdere Natura 2000 gebieden. Indirecte effecten, bijvoorbeeld als gevolg van verhoogde stikstofdeposities worden vanwege de lokale aard en beperkte omvang van het voornemen niet verwacht. Overige effecten op Natura 2000 gebieden zijn met zekerheid uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De houtopstand binnen het plangebied is onder de Wnb beschermd. Voor het kappen van (geheel of gedeeltelijk) de houtopstand geldt een meldingsplicht bij het bevoegd gezag (provincie Utrecht). Bij deze melding is een boominventarisatie benodigd die als basis voor de melding geldt. Het bevoegd gezag kan herplant van de gekapte bomen verplichten

Soortbescherming

Het plangebied voorziet mogelijk in beschermde groeiplaatsen, habitatfuncties en/of verblijfplaatsen van zwanenbloem, boommarter, steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, baardvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, ransuil, merel, tiftjaf, kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en bittervoorn.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk de vernietiging van de bovengenoemde beschermde groeiplaatsen, habitatfuncties en/of verblijfplaatsen tot gevolg. Ook kunnen exemplaren worden gedood en/of verwond.

Indien een verbodsbepaling wordt overtreden, moeten alternatieven ten aanzien van o.a. de planning en inrichting worden overwogen die gunstiger uitpakken. Gezien de lokale aard en beperkte omvang van het voornemen kunnen negatieve effecten mogelijk met zekerheid worden voorkomen door de route van het wandelpad samen met een ter zake kundig ecoloog waar nodig aan te passen. Zo kunnen mogelijk beschermde functies worden ontzien. Door rekening te houden met kwetsbare perioden van soorten en het treffen van maatregelen in het kader van de zorgplicht kan de ingreep mogelijk zonder nader onderzoek en ontheffing plaatsvinden.

Indien effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten is nader soortgericht onderzoek nodig om vaststellen of deze soorten in het plangebied voorkomen en in welke hoedanigheid ze

van het plangebied gebruik maken. Afhankelijk van de uitkomst van de onderzoeken zal een ecologisch werkprotocol moeten worden opgesteld en/of een ontheffing moeten worden aangevraagd.

6 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Gemeente Utrecht, 2018. Utrechtse soortenlijst. Uitwerking groenstructuurplan t.b.v. Utrechtse soorten. 7 juni 2018. Kenmerk 4885312. Versie 3.0.

Wansink, D.E.H., 2011. Waterspitsmuizen in de gemeente Utrecht. Verslag van een inventarisatie in oktober 2011. Green Space Services, Huissen.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Ruimte voor Advies 2018. Aanvullend onderzoek heikikker & rugstreepad. 31-08-2018. Status: 01.

TAUW, 2011. Analyse van de Roekenkolonie Grauwaart, Leidsche Rijn. R001-4806512RVJ-ibs-V01.

TAUW, 2012. Resultaten monitoring vleermuizen Strijkviertel 2011-2012. Onderzoek naar de effecten op vleermuizen veroorzaakt door de ruimtelijke ontwikkeling in polder Strijkviertel. 14 september 2012. Rapport met kenmerk R001-4814964XAB-V01-NL.

TAUW, 2020. Ecologisch onderzoek polder strijkviertel. Ecologisch onderzoek in het kader van soortbescherming onder de Wet natuurbescherming. Rapport met kenmerk R001-1270472ERT-V02-sal-NL (concept).

Dijk van A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.bij12.nl

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl